

Xarxa de Parcs Naturals

Diputació de Barcelona

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES
POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA

TEMPORADA 2009/2010

SERRALADA LITORAL

INFORME PER A LES COLLES PARTICIPANTS

Setembre 2010

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA – **TEMPORADA 2009/2010 – SERRALADA LITORAL**

Entitats promotores del Programa de Seguiment:

Consorci del Parc de la Serralada Litoral
Diputació de Barcelona – Oficina Tècnica de Parcs Naturals
Departament de Medi Ambient i Habitatge
- Direcció General del Medi Natural
- Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
Federació Catalana de Caça (Territorial de Tarragona)
Consorci de les Gavarres

Coordinació del Seguiment:

Roser Loire. Tècnica del Consorci del Parc de la Serralada Litoral

Anotació de dades de les batudes als *Carnets de Colla Senglanaire*:

Colles senglanaires de Cabrera de Mar, la Maresma, Santa Inés - la Roca del Vallès, Santa Inés - Vilanova del Vallès i Vallromanes

Autors de l'informe i responsables del tractament de dades:

Carme Rosell, Ferran Navàs i Quim Carol. MINUARTIA

ÍNDEX

1.	EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DEL SENGLAR A CATALUNYA	1
2.	COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LA SERRALADA LITORAL	3
3.	NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR.....	6
4.	CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS	9
5.	OBSERVACIONS DE CABIROLS A LES BATUDES	10
6.	RESUM DE LA TEMPORADA	13
7.	LA TEMPORADA 2010/2011	14

1. EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DEL SENGLAR A CATALUNYA

El PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR es va començar a aplicar a Catalunya fa 12 anys, concretament la temporada 1998/99, i actualment integra una **xarxa de 17 observatoris distribuïts per diferents regions de Catalunya** (veure Figura 1) i compta amb la participació de més de 130 colles de caçadors de senglar d'arreu del país.

En aquestes zones es porta a terme el seguiment de les caceres de senglar aplicant els mateixos mètodes i això permet disposar d'un registre continuat de

dades, conèixer com evolucionen les poblacions de senglar –i la seva caça– i definir les mesures de gestió més adequades a cada situació.

La cooperació, en el marc del PROGRAMA DE SEGUIMENT, de caçadors, tècnics i administracions és clau per poder aplicar les millors pràctiques de gestió d'aquesta espècie, actualment destinades a controlar l'expansió de les seves poblacions i a reduir els danys que causa a l'agricultura, els accidents a les carreteres i altres conflictes.

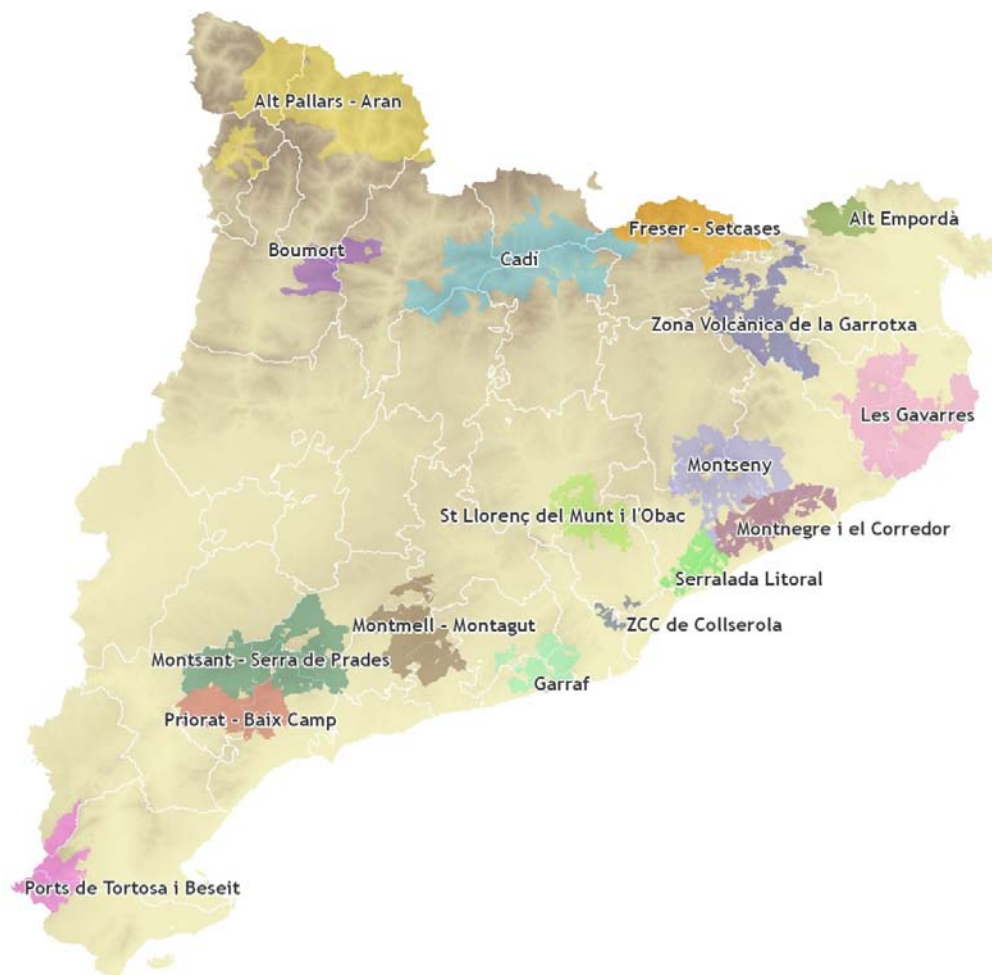

Figura 1. Espais que integren la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR.

Els 17 observatoris integrats en el PROGRAMA DE SEGUIMENT són els que s'indiquen a continuació:

- Cinc Reserves de Caça: Alt Pallars - Aran, Boumort, Cadí, Freser - Setcases i Ports de Tortosa i Beseit, tres de les quals també inclouen terrenys que formen part dels Parcs Naturals de l'Alt Pirineu, el Cadí i els Ports.
- Vuit Parcs Naturals i Espais d'Interès Natural: Garraf, les Gavarres, Montnegre i el Corredor, Montseny, Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Montsant - Serra de Prades, Serralada Litoral i Zona Volcànica de la Garrotxa.
- Tres conjunts d'Àrees Privades de Caça de Girona (comarca de l'Alt

Empordà) i de Tarragona (comarques de l'Alt Camp i el Baix Penedès, i comarques del Priorat i Baix Camp).

- Zona de Caça Controlada de Collserola.

Per l'àmbit de tot Catalunya, es disposa també de les dades de captures de senglar que els caçadors declaren al Departament de Medi Ambient i Habitatge (veure Figura 2). Segons aquestes, es constata un important augment de senglars caçats les dues darreres dècades, que posa de manifest el creixement de les seves poblacions i justifica la necessitat de disposar d'un seguiment més acurat de l'espècie en alguns llocs representatius dels diferents paisatges de Catalunya.

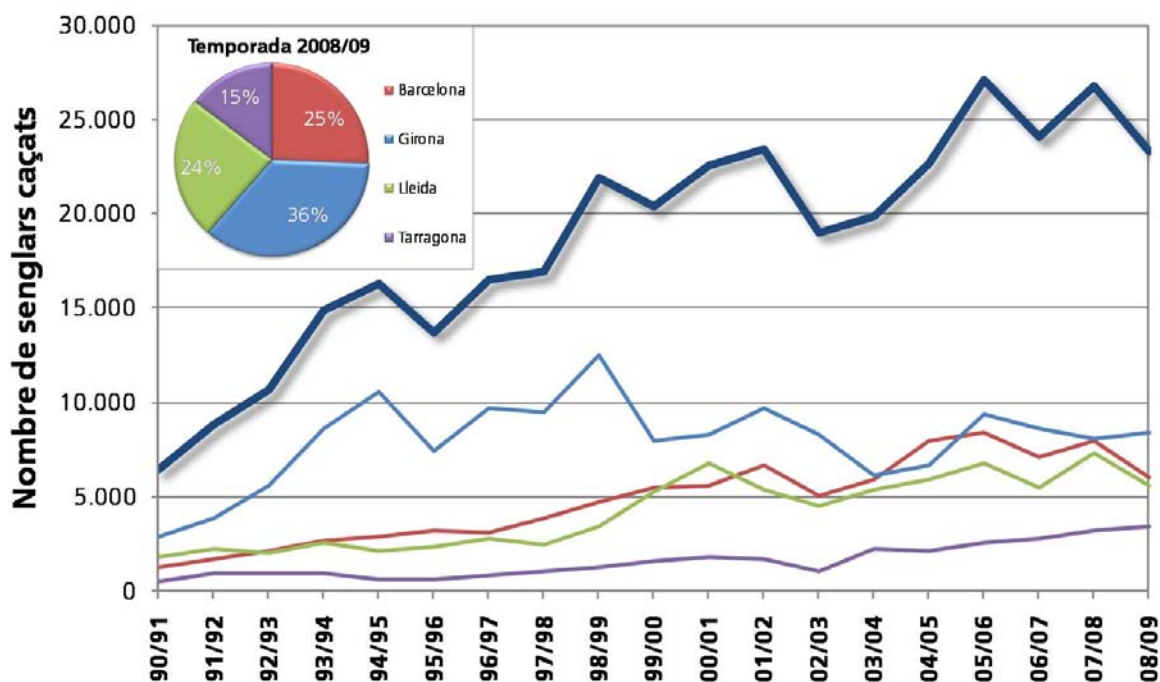

Figura 2. Captures anuals de senglar declarades al Departament de Medi Ambient i Habitatge. Dades de la darrera temporada no disponibles. Font: DMAH, febrer de 2010.

2. COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LA SERRALADA LITORAL

Amb aquesta temporada ja són cinc anys d'aplicació continuada del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR a la Serralada Litoral. Enguany **s'han recollit dades de batudes realitzades per cinc colles de caçadors, una menys que en la temporada anterior** (veure llistat a la Taula 1). A diferència de temporades anteriors, enguany s'ha incorporat una batuda realitzada per la colla de Cabrera de Mar, però no s'han obtingut dades de les batudes realitzades per les colles d'Argentona i de Serra de Marina (la Marta). **Recordem a les colles la necessitat de participar regularment en el seguiment, ja que una major constància dóna més fiabilitat als resultats obtinguts.**

La informació recollida aquesta temporada correspon a 58 batudes realitzades durant el període hàbil de cacera i no es tenen en compte les batudes fetes amb autoritzacions especials fora d'aquest. A la Serralada Litoral, igual que a pràcticament tot Catalunya, la temporada va començar el **6 de setembre de 2009** i va acabar el **28 de febrer de 2010** (RESOLUCIÓ MAH/1970/

2009, de 30 de juny), allargant-se respecte la durada tradicional (de mitjans d'octubre a l'inici de febrer), com a mesura destinada a controlar l'expansió de les poblacions de senglar.

La superfície on s'han realitzat aquestes batudes és de 7.529 ha (veure Taula 2), considerablement més petita que la de la temporada anterior, ja que no s'han recollit dades de batudes realitzades en cinc Àrees Privades de Caça incloses l'any anterior. **Aquesta important diferència no permet calcular la variació de l'índex de densitat de senglar, el principal indicador de l'evolució de les poblacions de senglar.**

Taula 1. Colles participants en el seguiment – Temporada 2009/10.

- Cabrera de Mar
- la Maresma
- Santa Inés - la Roca del Vallès
- Santa Inés - Vilanova del Vallès
- Vallromanes

Taula 2. Superfície cinegètica i esforç de caça a la Serralada Litoral en la temporada 2009/10.

Superfície d'Àrees Privades de Caça	7.529 ha
Període de caça	6-set-2009/28-feb-2010
Total de batudes anotades	58
Mitjana de caçadors participants en cada batuda	19 (mín. 8 – màx. 38)
Mitjana de gossos utilitzats en cada batuda	20 (mín. 5 – màx. 46)

A la Figura 3 es presenta l'evolució de l'esforç de caça des de que va començar el seguiment de senglar a la Serralada Litoral. Enguany la mitjana de batudes per colla ha disminuït (a causa probablement de la manca de dades de dues colles) i s'ha situat en 12 batudes per colla (que representa 0,8 batudes/100 ha).

Per altra banda, la participació de caçadors mostra també una lleugera disminució des de l'inici del seguiment. La mitjana de participació aquesta temporada s'ha situat en 19 caçadors. En cada batuda hi han participat també una mitjana de 20 gossos.

La distribució de les batudes de senglar al llarg de la temporada ha estat molt regular durant tots els mesos, entre 9 i 11 caceres (veure Figura 4). **Durant l'allargament de**

la temporada després del primer cap de setmana de febrer, han sortit a caçar tres de les sis colles i han realitzat, en conjunt, vuit batudes.

Es recorda als caçadors que, com a principals controladors de l'espècie, poden ajudar a reduir les poblacions de senglar, organitzant totes les batudes que els sigui possible fins al final del període hàbil de caça i d'acord amb els Plans Tècnics de Gestió Cinegètica de cada acotat. Una densitat elevada suposa un risc per a la pròpia població de senglar -ja que la fa més vulnerable a l'expansió de malalties- i també afavoreix l'augment de conflictes com ara els accidents a les carreteres o els danys als conreus.

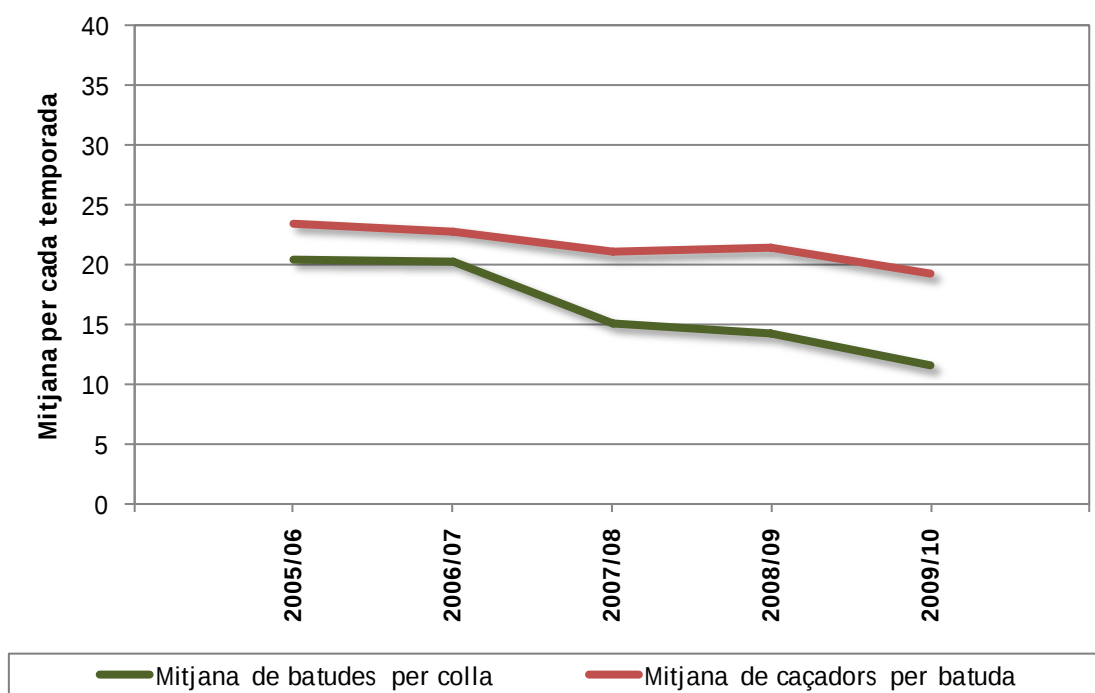

Figura 3. Evolució del nombre de batudes i de caçadors a la Serralada Litoral.

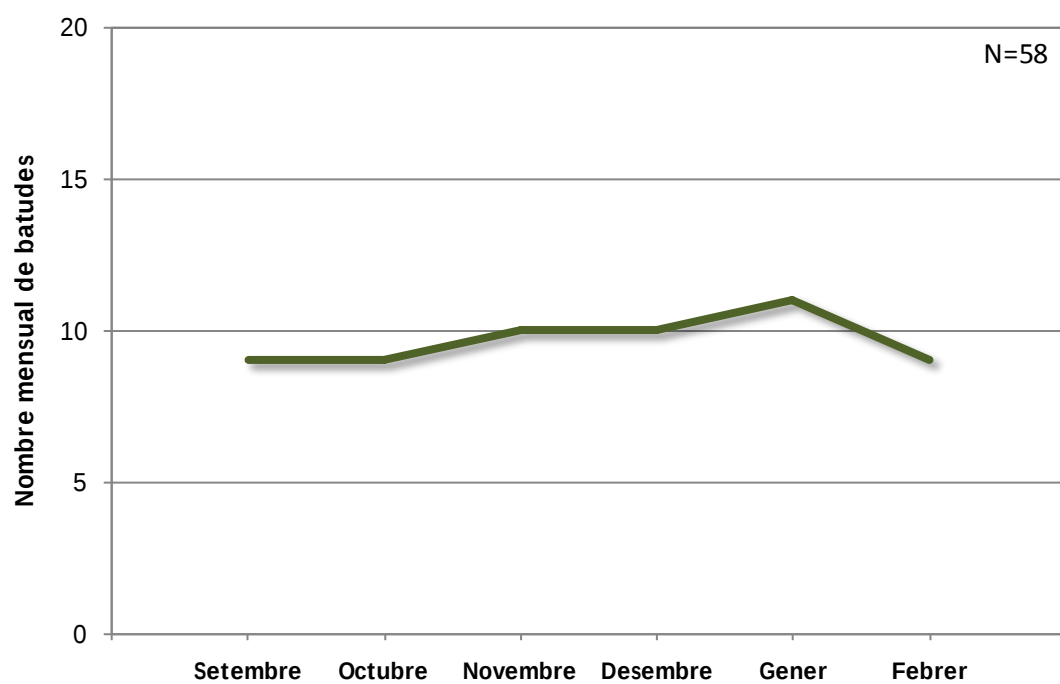

Figura 4. Distribució de les batudes de senglar al llarg de la temporada de caça 2009/10 a la Serralada Litoral.

3. NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR

3.1 Senglars caçats en relació a la superfície de terrenys cinegètics

En les batudes realitzades per les sis colles de caçadors a la Serralada Litoral durant la temporada 2009/10, **s'han caçat 127 senglars**, que correspon a un **rendiment mitjà de 2,2 senglars caçats per batuda**, superior al de la temporada anterior.

En relació a la superfície de terrenys cinegètics **s'han caçat 1,7 senglars/100 ha** (veure Figura 5), augmentant respecte la temporada anterior, però mantenint-se per sota de la mitjana dels espais de la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DEL SENGLAR.

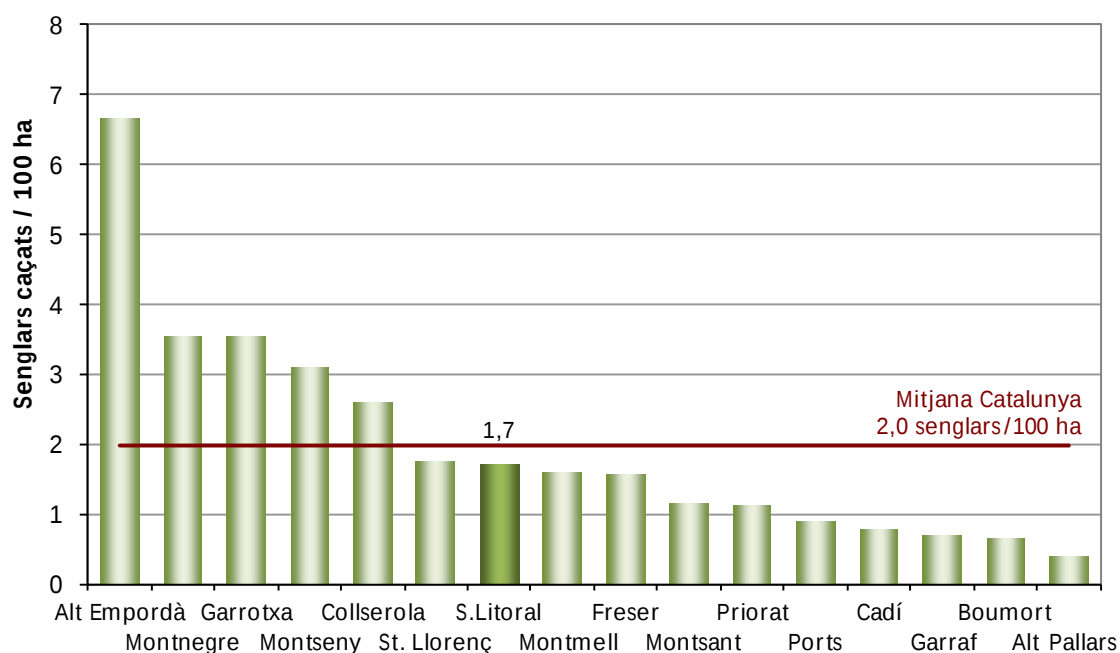

Figura 5. Captures de senglar per unitat de superfície als diferents espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR durant la temporada 2009/10. Dades de les Gavarres no disponibles.

3.2 Densitat de la població de senglar

Degut al canvi de superfície de què s'han obtingut dades respecte la temporada anterior, no es pot comparar l'Índex de Densitat entre la temporada 2009/10 i 2008/09.

Recordem que aquest indicador reflecteix millor que les captures la situació real de les poblacions de senglar ja que s'obté tenint en compte el nombre de senglars caçats, la superfície utilitzada en les caceres i l'esforç de caça (el nombre de batudes que s'han fet per caçar-los).

A la Serralada Litoral, durant la temporada 2009/10, l'eficiència de caça –és a dir, els senglars caçats en relació als que s'han observat a les zones encerclades per les batudes– ha estat del 38%. Tenint en compte aquest valor, **l'estima de densitat es situa gairebé en 4,5 individus cada 100 ha** (veure Figura 6 i Figura 7), molt inferior a la que s'observa en espais propers, però on s'hi troben hàbitats més favorables per a l'espècie.

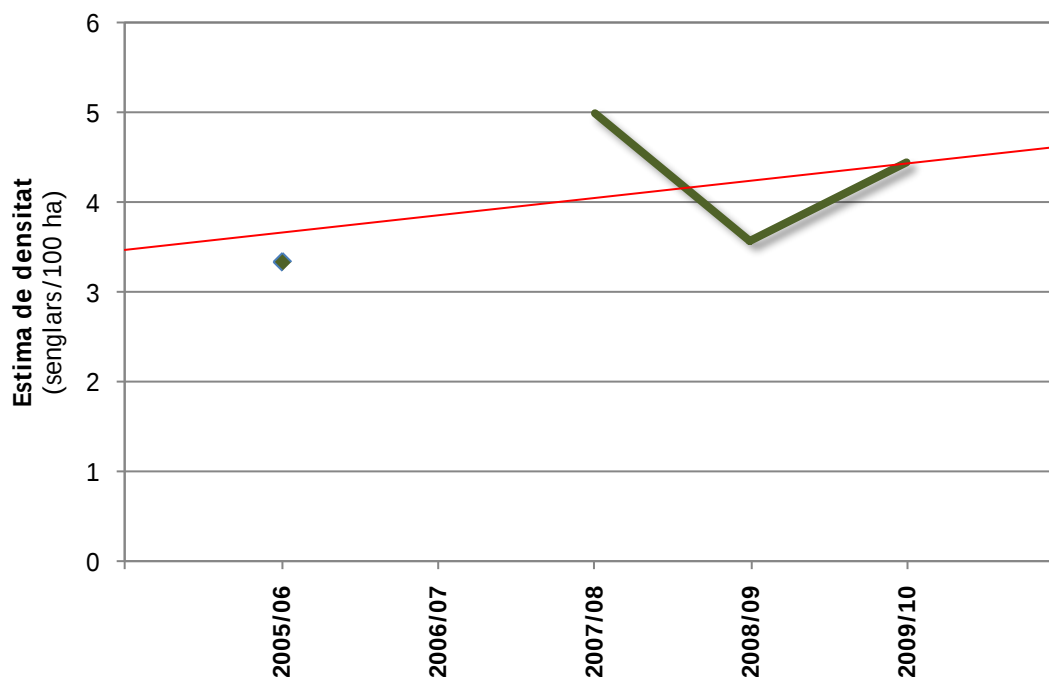

Figura 6. Evolució de la densitat de la població de senglar a la Serralada Litoral. La línia vermella representa la tendència global al llarg del seguiment.

Les densitats de senglar van augmentar fortament a la majoria d'espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT (entre el 13% i el 62%), especialment a les comarques de Girona i Barcelona. Només s'han mantingut valors estables o lleugeres disminucions als observatoris de les zones pirinenques i en alguns de les comarques de Tarragona. La principal raó de l'important augment poblacional ha estat la forta productivitat de les femelles enregistrada durant l'any 2009, que ja es va destacar a l'informe de la temporada anterior.

Com ja és habitual, les densitats de senglar més altes es localitzen als espais de les comarques de Girona i nord de Barcelona (veure Figura 7) on, exceptuant Freser-Setcases, mostren valors aquest any tots propers o superiors als 10 senglars/100 ha. A les comarques de Tarragona i sud de Barcelona les densitats es mantenen moderades, tot i que mostren tendències ascendents i es situen entre els 3 i 4 senglars per cada 100 ha. Finalment, els espais del nord de Lleida i els Ports de Tortosa mostren densitats d'entre 1 i 2 senglars per cada 100 ha, les més baixes dels espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT.

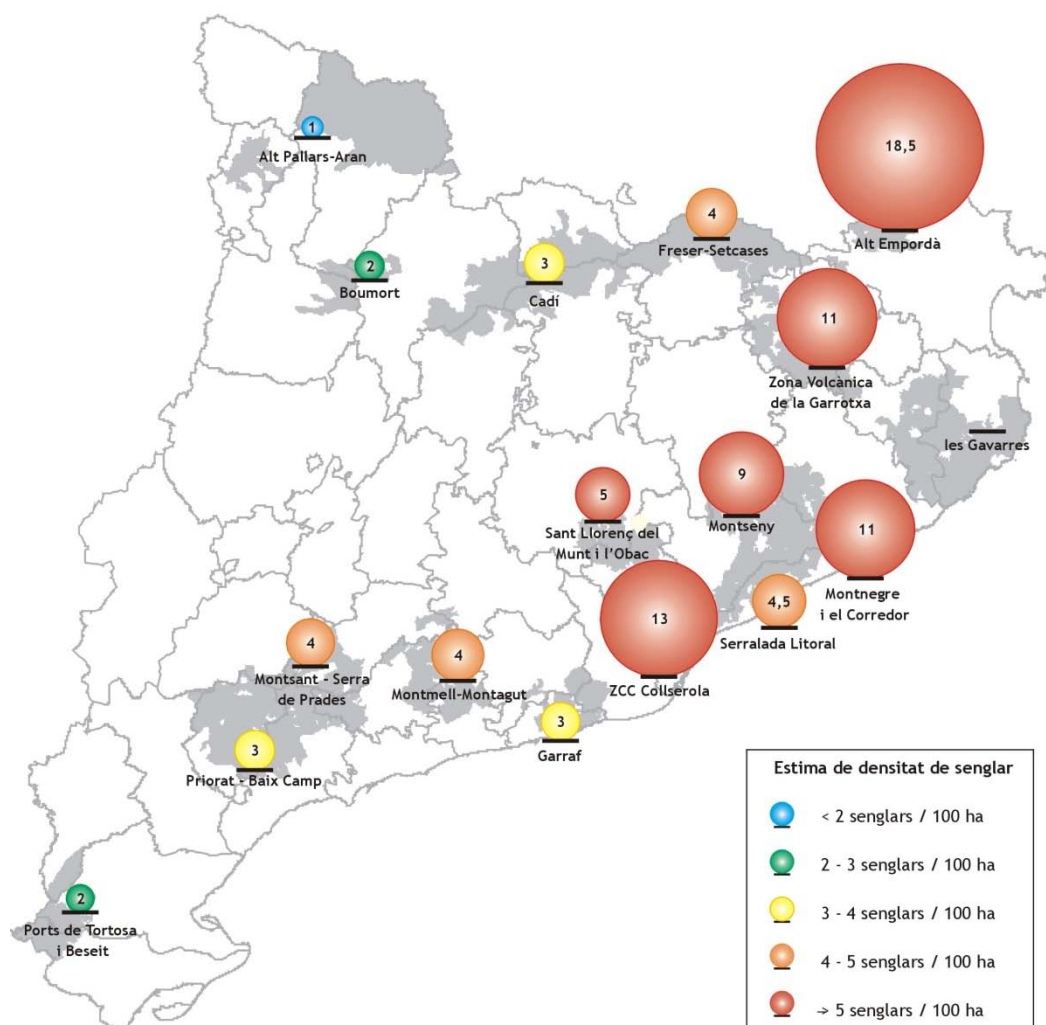

Figura 7. Densitats de senglar estimades als espais que formen part de la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR durant la temporada 2009/10. Dades de les Gavarres no disponibles.

4. CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS

4.1 Sexe

Aquesta temporada a la Serralada Litoral s'han caçat més mascles que femelles, tot i que les diferències entre ambdós sexes no són significatives (veure Figura 8).

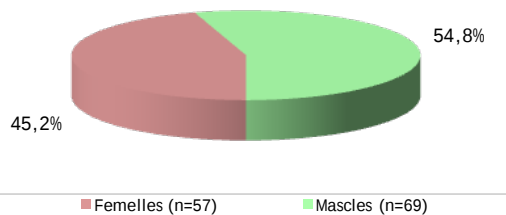

Figura 8. Proporció de sexes dels senglars caçats a la Serralada Litoral en la temporada 2009/10.

4.2 Pes

En conjunt, el 38% dels senglars caçats pesen menys de 50 kg i el 27% passen dels 70 kg (veure Figura 9), percentatges que difereixen dels habituals en les poblacions de senglar on sovint els individus de menys

de 50 kg representen més del 50%. Destaca especialment el baix nombre d'individus caçats amb un pes inferior als 30 kg, un 9% del total quan sovint representen fins a una tercera part del total de senglars caçats.

Per millorar el coneixement de la població, és molt important enregistrar correctament en els carnets de colla el pes de tots els senglars caçats, inclosos els més petits que poden ser atrapats de forma accidental pels gossos.

Com és habitual, cap femella ha arribat als 100 kg, mentre que tres mascles han assolit aquest pes (veure Figura 9). El pes màxim dels senglars caçats aquesta temporada a la Serralada Litoral és el d'un mascle de 105 kg, caçat per la colla la Maresma. Els individus de més pes capturats aquesta temporada en el conjunt d'espais inclosos en la xarxa d'observatoris de Catalunya han estat tres mascles de 140 kg caçats al Montnegre-Corredor i al Priorat-Baix Camp.

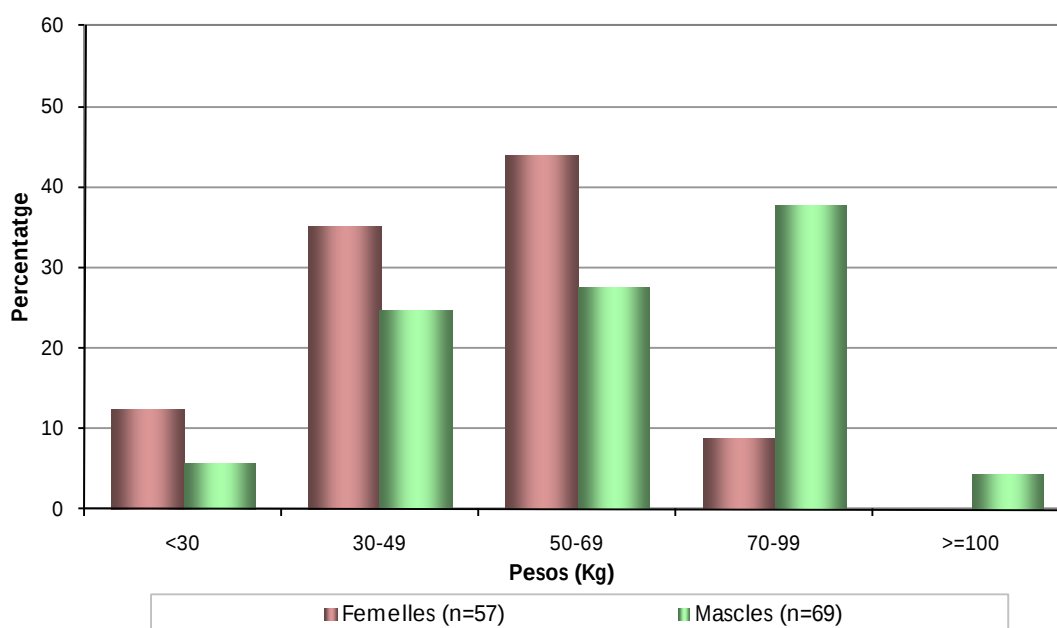

Figura 9. Distribució de pesos i sexes dels senglars caçats a la Serralada Litoral en la temporada 2009/10.

5. OBSERVACIONS DE CABIROLS A LES BATUDES

En el *Carnet de Colla Senglanaire* s'anoten també les observacions d'altres espècies de mamífers, entre les quals destaquen les de cabirol (*Capreolus capreolus*), que ja es caça en diversos espais inclosos en la xarxa del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR.

A la Serralada Litoral aquesta temporada s'han enregistrat 67 observacions de cabirol en 35 batudes (veure Taula 3), realitzades per quatre de les cinc colles.

L'evolució a l'alça del percentatge de batudes en què s'observen cabirols (veure Taula 3 i Figura 10), posa de relleu l'expansió que està portant a terme aquesta espècie procedent del Montnegre-Corredor, on va ser reintroduïda. Als

Carnets de Colla Senglanaire de la Serralada Litoral hi consten anotades les dades de 4 cabirols caçats (dos mascles i dues femelles, d'entre 20 i 30 kg), en batudes realitzades entre setembre i novembre

Tenint en compte que el cabirol és una espècie en expansió i de difícil cens, **us recordem la necessitat d'anotar totes les observacions que en feu**. El percentatge de batudes en les que s'observa l'espècie pot ser un indicador de la seva abundància i, si s'anoten les dades de sexe i edat dels individus, es pot ajudar a ampliar el coneixement sobre les poblacions d'aquest petit cèrvid.

Taula 3. Observacions de cabirols durant les batudes de senglar a la Serralada Litoral.

Temporada	Batudes amb observacions de cabirol		Mitjana d'individus observats per batuda
	Nombre	Percentatge *	
2005/2006	7	23%	1,7
2006/2007	54	52%	1,9
2007/2008	52	57%	2,2
2008/2009	48	56%	2,4
2009/2010	35	60%	1,9

* Percentatge respecte el nombre total de batudes anotades als *Carnets de Colla Senglanaire*.

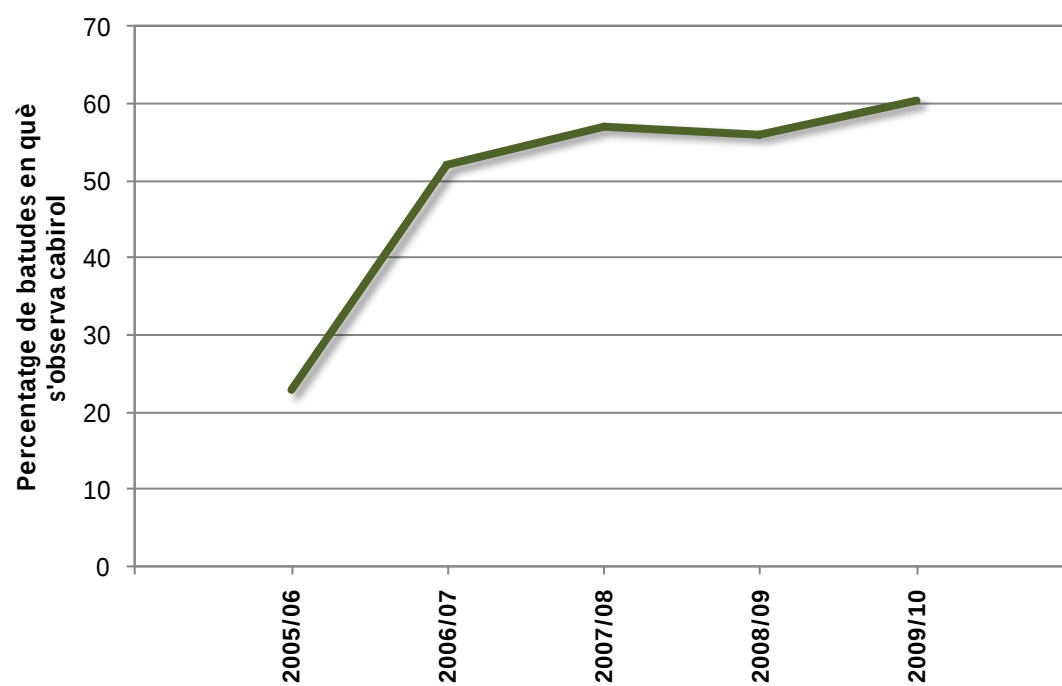

Figura 10. Evolució de les observacions de cabirols durant les batudes de senglar a la Serralada Litoral.

Aquesta temporada s'han observat cabirols en tots els espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR dels que es disposen dades, exceptuant el Garraf i la ZCC de Collserola, on no hi consta l'existència de poblacions establertes de l'espècie. En la resta el percentatge de batudes en que s'ha anotat l'observació de cabirols oscil·la aquesta temporada entre el mínim del 2%

als Ports de Tortosa i Beseit (on el cabirol s'hi observa des de la temporada 2003/04, però sempre en un baix percentatge) i el màxim del 88% al Ripollès, concretament a Freser – Setcases on el percentatge de batudes on s'observa cabirol ha augmentat notablement al llarg dels 12 anys del seguiment de senglar (veure Taula 4).

Taula 4. Percentatge de batudes de senglar en què s'ha observat cabirol als espais que formen part de la xarxa d'observatoris del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR durant la temporada 2009/10. Al Garraf i la ZCC de Collserola no hi consta la presència de cabirol.

Espai	Percentatge de batudes amb observacions de cabirol	
	Primera temporada ¹	Temporada 2009/10
Freser – Setcases	11% (1998/99)	88%
Alt Empordà	2% (1999/00)	84%
Cadí	3% (1999/00)	67%
Montnegre i el Corredor	30% (2001/02)	66%
Zona Volcànica de la Garrotxa	1% (1998/99)	64%
Serralada Litoral	23% (2005/06)	60%
Montserrat – Serra de Prades	35% (2003/04)	54%
Alt Pallars – Aran	39% (1999/00)	42%
Priorat – Baix Camp	40% (2006/07)	35%
Montmell – Montagut	6% (2004/05)	34%
Sant Llorenç del Munt i l'Obac	2% (2003/04)	31%
Boumort	9% (1999/00)	16%
Montseny	2% (2005/06)	6%
Ports de Tortosa i Beseit	2% (2003/04)	2%
les Gavarres	<1% (2005/06)	- ²

¹ Percentatge de la primera temporada en què s'enregistraren les observacions de cabirol.

² Dades de les Gavarres no disponibles.

6. RESUM DE LA TEMPORADA

- Aquesta temporada fa cinc anys que va començar el PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR a la Serralada Litoral. En tots aquests anys s'ha comptat amb la col·laboració de les colles de senglaners, i cal recordar que la constància en l'anotació de les dades de cada cacera permet obtenir dades precises i fiables.
- Aquesta temporada s'han anotat les dades d'un total de 58 batudes realitzades per cinc colles de caçadors en una superfície de 7.529 ha. En aquestes batudes s'han caçat 127 senglars, que representen 1,7 senglars caçats per cada 100 ha, valor força superior al de la temporada 2008/09.
- Tot i no poder comparar l'Índex de densitat d'enguany respecte el de la temporada anterior, degut a la diferència de superfície utilitzada, tenim que la densitat estimada per aquesta temporada 2009/10 s'ha situat en gairebé 4,5 senglars/100 ha.
- La productivitat de les poblacions durant aquest 2010 -estimada a partir de les dades de la Garrotxa- ha estat moderada i, per tant, per la temporada 2010/2011 és previsible que les densitats es mantinguin estables.

Taula 5. Resum de dades de la temporada 2009/10 a la Serralada Litoral i a Catalunya.

	Serralada Litoral	Mitjana de Catalunya ¹
Nombre de batudes per 100 ha	0,8	0,9
Senglars caçats per batuda	2,2	2,1
Senglar caçats per 100 ha	1,7	2,0
Efectivitat de caça	38%	34%
Estima de densitat (senglars/100 ha)	4,5	Mín.: 1,0 (Alt Pallars - Aran) Màx.: 18,5 (Alt Empordà)

¹ Dades de les Gavarres no disponibles.

7. LA TEMPORADA 2010/2011

- Aquesta temporada **es preveu una estabilització de la densitat de senglar** a la major part de Catalunya o fins i tot podria haver-hi un lleuger augment en els indrets que han registrat (com la Serralada Litoral) una primavera plujosa.
- **A les comarques de Girona i nord de Barcelona el senglar continua mostrant una densitat massa alta**, fet que suposa un risc per a la pròpia població de l'espècie, ja que la fa més vulnerable a l'expansió de malalties, i també afavoreix l'augment de conflictes com ara els accidents a les carreteres o els danys als conreus.
- Per aquest motiu **es recomana als caçadors, com a principals controladors de l'espècie, que ajudin a reduir les poblacions, organitzant totes les batudes que els sigui possible fins al final del període hàbil de caça** i d'acord amb els Plans Tècnics de Gestió Cinegètica de cada terreny cinegètic. El període hàbil finalitza el dia 27 de febrer de 2011 a tot Catalunya excepte a les comarques de Girona, on acaba el 13 de març de 2011.
- Recordem que la Resolució del Departament de Medi Ambient i Habitatge (*RESOLUCIÓ MAH/2584/2010*) prohibeix subministrar aliment als exemplars de porc senglar fora del seu període hàbil de caça, complementant el que ja estableix el Reglament de la Llei de caça, que no es poden realitzar pràctiques que atreguin cap al nostre terreny cinegètic la caça existent en els terrenys veïns (veure *DECRETO 506/1971*, article 33.17). Per tant, **no és permès donar menjar als senglars**. Aquesta mesura ajudarà a prevenir riscos sanitaris i evitarà que l'alimentació suplementària afavoreixi el creixement de poblacions, fet gens desitjable si tenim en compte els nombrosos conflictes que genera aquesta espècie.

Gràcies per la vostra col·laboració

i bona cacera.

